

Ötven év a magyar kultúráért

A Debreceni Református Hittudományi Egyetem Könyvtári Tanszéke 2013. augusztus 23–24-én konferenciát rendezett a debreceni népművelő–könyvtáros képzés megindulásának ötvenedik évfordulója alkalmából. A rendezvénynek a Református Kollégium adott helyet, amelyen több mint száz volt hallgató, oktató és társintézményekből meghívott kollektíva vett részt.

Fekete Károly rektor megnyitó szavait követően Goda Éva, aki maga is részese volt a képzésnek, jelenleg a főiskola tanára, köszöntötte a megjelenteket, és gyertyagyújtással emlékeztek azokra a tanárookra, volt hallgatókra, akik már nem lehetnek közöttünk.

A programban ezután elhangzott Lupkovicsné Major Edit tolmácsolásában Szövényi Zsolt ny. minisztériumi főosztályvezető köszöntője, aki kiemelte, hogy a népművelő–könyvtáros képzésnek a

„lényege az emberre irányul, az embert, az emberi közösséget szólította meg, és a kultúra értékeire figyelmeztetve a társadalmat, a nemzetet szolgálja. Ez a segítő, az embert szolgáló szakma alapjában embert nevelő, embert nevelő: értelmiségi hivatás.”

Goda Éva előadásában a tanítóképzéshez kapcsolt népművelő–könyvtáros képzés ötven év alatti változásait: irányait és szakaszait vázolta fel. Majd Gáborjáni Szabó Botond főiskolai docens a *Könyv, az olvasás és Debrecen* „magánál nagyobb híre” címmel tartott kultúrtörténeti előadást. Lukovics András a debreceni Művelődési Központ ny. igazgatója, szintén volt hallgató, szubjektív véleményét fogalmazta meg a népművelői munka eredményeiről és kudarcairól Hajdú-Bihar megyében. Sipos Anna Magdolna, a Pécsi Tudományegyetem tudományos főmunkatársa (volt hallgató) *Public Library, avagy népkönyvtár Magyarországon* címmel tartott könyvtártörténeti előadást. Végül Kulcsár Kornélia, az intézményben a hároméves informatikus könyvtáros képzésben végzett könyvtáros *A könyvtár(os) szerepének változása az információs társadalomban* címmel mutatta be feladatköréhez tartozó munkáját.

Az ötvenéves jubileumra a Tiszántúli Református Egyházkerület támogatásával *A debreceni népművelő–könyvtáros képzés 1963–2013* címmel jubileumi évkönyv jelent meg Goda Éva és Suppné Tarnay Györgyi szerkesztésében, amelyben a szerkesztők bemutatják a képzés történetének 1963-tól 1981-ig, illetve 1976-tól 2013-ig

terjedő szakaszát. Ezeket követően a kötetben szerepelnek a konferencián elhangzott előadások, a volt hallgatók által írt pályaképek, az oktatók és hallgatók névjegyzéke, s a képzéshez kapcsolódó fényképek. A konferencia résztvevői oklevél kíséretében átvehették a jubileumi évkönyv egy-egy példányát.

A konferenciához kapcsolódva tekinthették meg a résztvevők az oktatók munkáiból válogatott kiállítást. A nagyerdei Régi Vigadóban tartott eufórikus hangulatú baráti vacsorán hangzott el Nagy Zoltán (volt hallgató), az Országos Széchényi Könyvtár osztályvezetője múltidéző pohárköszöntője.

A rendezvény második napján került sor az egykori iskola épületének külső falára tervezett – de a város által csak belülré engedélyezett – volt hallgatók által állított emléktábla leleplezésére. Avató beszédet Máté László (volt hallgató) ny. címzetes igazgató mondott, és koszorút helyezett el a hallgatók nevében Mándy Gábor.

A program további részében megtekinthették a résztvevők a Déri Múzeum Munkácsy-trilógiáját, valamint a Tiszántúli Református Egyházkerület Kollégiumának iskolatörténeti kiállítását Ormosi László egykori hallgató vezetésével.

A népművelő–könyvtáros képzés idején és azóta is sok vitát kiváltó elképzelésként tartották számon, hogy a könyvtáros képzést a 24/1962 (VII. 14.) sz. kormányrendelet összekapcsolta a népművelő képzéssel – egységes közművelődési szemléletet és ismereteket nyújtva a képzésben résztvevőknek. Azóta a gyakorlat igazolta ennek az elképzelésnek a helyességét. Ahogy a népművelő pályán dolgozóknak is javára vált a nagyobb pontosságot igénylő, széles körű tájékozottságot nyújtó, az önműveléshez hozzásegítő könyvtáros szakma ismerete, úgy a könyvtáros munkakörökben dolgozók is jól hasznosíthatják a népművelési ismereteket, például a könyvtári rendezvények szervezésekor, vagy más művelődési intézményekkel való kapcsolatok kiépítésében, velük való együttműködésben.

A későbbi, 1976–1993 közötti művelődéspolitikai elképzelésnek is volt pozitív hozadéka, amikor a könyvtári és népművelési ismereteket szakkollégiumként kapcsolták a tanítóképzéshez. Ez elsősorban a tanítók kultúraközvetítésben való szélesebb körű jártasságát mozdította elő tanítványaik javára, illetve iskolai könyvtári feladatok ellátására készítette fel a hallgatókat.

A szakképzés színvonalának emelését a négyéves tanító–könyvtár szak bevezetése jelentette az intézményben 1993–2006 között, majd a kommunikáció-informatikus könyvtáros szak 2002–2006 között, illetve a hároméves informatikus könyvtáros alapképzés bevezetése 2006-tól. Mint közismert, a bolognai rendszer sem hozta el a végleges jó megoldást. Láthatóan máig kiforratlan a szakképzés helyzete, annál inkább megbecsülendő a népművelő–könyvtár szakon végzett – Debrecenben 2362 diplomát szerzett – szakember elkötelezett, felelősségteljes, a szakmát folyamatosan megújító, több évtizedes munkája, amely példaként szolgál az újabb generációknak.

Ha ma, a képzés megindulásának ötvenedik évfordulóján körbenézünk az országban, mindannyiunkat örömmel és büszkeséggel tölthet el, hogy a kultúra, a közművelődés szinte minden területén találkozunk a debreceni képzőből indult kiváló szakemberekkel. Közöttük akadémikus, kandidátus, MTA-osztályvezető, egyetemi és főiskolai oktatók sora, minisztériumi államtitkár, OSZK-osztályvezető, KSH Könyvtára főigazgatója, egyetemi könyvtárak igazgatói, s főként a Dunától keletre

megyei, városi könyvtárak igazgatói, osztályvezetői, iskolai könyvtárosok, a köz-igazgatás művelődési területein dolgozók, művelődésház-igazgatók, klubvezetők, televíziós és rádiós műsorvezetők, szerkesztők, múzeumigazgató, színházigazgató, díjazott filmrendező, festőművész található, és természetesen a munkájukat kollégáik és közönségük által megbecsült beosztottak. A szakmai fórumok jó lehetőséget adnak az ország különböző régióiban dolgozó volt hallgatók rendszeres találkozására, szakmai, baráti kapcsolataik ápolására, egymás munkájának segítésére.

Jómagam abban a szerencsében részesülhettem, hogy 29 évig taníthattam a debreceni főiskolán, és ezt követően jó néhányukat oktathattam a Debreceni Egyetem informatikus könyvtáros szakán is – nem egy esetben a gyermekeiket is!

A Debreceni Tanítóképző Intézetben/Főiskolán/Kölcsey Ferenc Tanítóképző Főiskolán/Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán végzett hallgatók pályáját követve, eredményeiket ismerve megállapíthatjuk, hogy a képzésben szerzett ismereteikkel, azokat folyamatosan továbbépítve gazdagították és jól szolgálták, szolgálják a magyar nemzeti kultúrát.

Suppné Tarnay Györgyi

